

Owoce i warzywa w polskim przetwórstwie

Tomasz Obszański

rolnik ekologiczny, przewodniczący NSZZ RI „Solidarność”

Rola przetwórstwa rolno-spożywczego w sektorze żywnościowym

- ▶ zagospodarowanie krajowej produkcji rolniczej,
- ▶ stymulowanie wzrostu produkcji owoców i warzyw,
- ▶ rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich jest związany bezpośrednio z kondycją przemysłu spożywczego,
- ▶ stabilizowanie poszczególnych rynków,
- ▶ promocja spożywania owoców i warzyw jako modnego nawyku zdrowego żywienia,
- ▶ informowanie o wysokich walorach zdrowotnych owoców i warzyw, szczególnie pochodzących z produkcji ekologicznej.
- ▶ Maksymalizacja mechanizacji zbiorów warzyw i owoców – brak pracowników przy zbiorach

Według danych statystycznych w Polsce w przemyśle spożywczym funkcjonuje ok. 15 tys. przedsiębiorstw, z których **ok. 13 tys. zalicza się do firm mikro i małych**, niewiele ponad 1,1 tys. do średnich, a prawie 300 stanowią firmy duże (na podst. danych IERiGŻ-PIB)

1655 firm zajmuje się przetwórstwem owoców i warzyw zarejestrowanych w bazie REGON

(dane z grudnia 2021)

Krajowa baza surowców rolniczych

Polscy przetwórcy mają bezpośredni dostęp do krajowych surowców (owoce i warzywa)

- ▶ Polska jest największym producentem **kapusty** w UE (650 tys. ton w 2022 roku), a w czołówce producentów **marchwi** (590 tys. ton) i **ogórków** (gruntowe 140 tys. ton)
- ▶ wśród producentów owoców w UE to Polska jest największym producentem **jabłek** (4,2 mln ton w 2022 roku), **malin** (105 tys. ton), **porzeczek** (142 tys. ton) i **wiśni** (183 tys. ton).

Jakość surowców wytwarzanych na potrzeby przetwórstwa jest coraz lepsza, głównie dzięki wieloletnim doświadczeniom i współpracy między rolnikami a przetwórcami.

Obserwujemy coraz większe zainteresowanie odbiorców i zwiększony **eksport polskich produktów ekologicznych**.

Problemy i wyzwania polskiego przetwórstwa owocowo-warzywnego

**PRZEPISY POZWALAJĄCE NA UDZIAŁ POLSKIEGO PRODUKTU NA POZIOMIE 60% W
SIECIACH HANDLOWYCH**

Bezpieczeństwo produkcji jest najważniejsze

- ▶ średnie i duże przedsiębiorstwa wprowadzają systemy jakości produkcji spełniające normy UE oraz międzynarodowe,
- ▶ mikro i małe przedsiębiorstwa potrzebują uproszczonych procedur i ułatwień wprowadzania produktów do handlu, potrzebne są jasne wytyczne i wymagania dla „małego przetwórstwa”,
- ▶ upowszechnianie przetwórstwa i sprzedaży w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD) oraz na potrzeby działalności agroturystycznej,
- ▶ upowszechnianie tradycyjnych metod i receptur przetwarzania owoców i warzyw – szkolenia i platformy wiedzy dla przetwórców,
- ▶ kreowanie i upowszechnianie dobrych praktyk produkcyjnych i handlowych (kursy doskonalenia zawodowego) główna rola wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego.

Bezpieczeństwo żywnościowe zakłada zwiększenie udziału roślin (w tym owoców i warzyw) w diecie ze względu na zwiększenie efektywności produkcji żywności i wartości odżywczej.

Komisja Europejska do końca 2023 roku ma wypracować ramy prawne na rzecz **zrównoważonego systemu żywnościowego** (Sustainable Food System), które obejmą takie elementy jak: oznakowanie, zamówienia publiczne, problem marnowania żywności.

Wsparcie przetwórstwa w Polsce

- ▶ producenci narzekają na brak dedykowanych kredytów preferencyjnych w ofercie polskich banków,
- ▶ potrzebne preferencyjne produkty bankowe umożliwiające utrzymanie płynności finansowej i terminową realizację zobowiązań wobec dostawców surowców,
- ▶ zachęcanie producentów do korzystania z instrumentów wsparcia PROW – potrzebne uproszczone procedury,
- ▶ niewidoczne działania promocyjne Funduszy Promocji.

Tradycyjne i nowoczesne formy handlu i sprzedaży przetworów rolno-spożywczych

- ▶ wsparcie przez samorządy lokalnych targów żywności, dbałość o lokalnych rolników i przedsiębiorców (przetwórców),
- ▶ budowanie społecznej wiarygodności producentów przy zachowaniu nadzoru służb sanitarnych (zasada niskiego zagrożenia sanitarnego) i ułatwianie sprzedaży produktów realizowanych na małą skalę,
- ▶ potrzeba włączenia mniejszych przetwórców w systemy elektronicznej sprzedaży (internetowej),
- ▶ rosnąca popularność kooperatyw w dużych miastach i skracanie łańcucha dostaw żywności.

Zdrowe żywienie jest coraz ważniejsze dla konsumentów

- ▶ wzrasta zainteresowanie żywnością wysokiej jakości, żywnością funkcjonalną i żywnością ekologiczną,
- ▶ poszukiwana jest żywność produkowana w sposób zrównoważony, bez nadmiernego obciążania środowiska i klimatu,
- ▶ dla rolników ekologicznych zwiększenia wartości dodanej sprzedawanych produktów,
- ▶ konsumenci poszukują produktów wytwarzanymi metodami tradycyjnymi z zachowaniem regionalnych receptur,
- ▶ konieczne dla społeczeństwa jest włączenie **ekologicznych świeżych i przetworzonych owoców i warzyw** w zakres żywienia zbiorowego.

Podsumowanie

- ▶ dzięki zróżnicowanej strukturze przemysłu przetwórczego (małe i duże podmioty) w Polsce obserwujemy dużą stabilność sektora, jednak potrzebne jest wsparcie finansowe (dedykowane produkty bankowe),
- ▶ potrzeba ciągłego stymulowania i rozwoju krajowej bazy surowców (owoce i warzywa),
- ▶ wysokie wymagania jakościowe surowca pozwalają na realizowanie eksportu przetworów na rynkach UE i zdobywanie rynków światowych, głównie przez produkty rolnictwa ekologicznego,
- ▶ potrzeba **ciągłej promocji rynku produktów lokalnych** i dziedzictwa kultury kulinarnej polskiej wsi,
- ▶ **bezpieczna żywność wysokiej jakości** wytwarzana według tradycyjnych receptur to podstawa konkurencyjnej pozycji polskiego przetwórstwa na rynkach zagranicznych,
- ▶ szansą na rozwoju sektora przetwórczego jest dostosowanie do zmieniających się potrzeb konsumentów, głównie **rosnącego zainteresowania żywnością ekologiczną** o niskim stopniu przetworzenia,
- ▶ żywienie zbiorowe w oparciu o owoce i warzywa jest szansą na **kształtowanie zdrowych nawyków żywieniowych** i ochronę przed chorobami cywilizacyjnymi (otyłość, cukrzyca).

Promocja, promocja, promocja !!!

Owoce i warzywa z certyfikowanej produkcji ekologicznej

- ▶ producenci ekologiczni nie mają problemów ze sprzedażą swoich produktów,
- ▶ otrzymują dodatkowe wsparcie finansowe,
- ▶ sprzedaż po wyższych cenach i nie ma problemu z eksportem,
- ▶ dbałość o środowisko i klimat,
- ▶ produkcja ekologiczna potrzebuje większych nakładów pracy – zmniejszenie bezrobocia,
- ▶ produkty ekologiczne powinny być w stołówkach i zyskać wsparcie rządowe w żywieniu zbiorowym,
- ▶ potrzebna większa **promocja produktów ekologicznych**.

Dziękuję za uwagę

Tomasz Obszański

rolnik ekologiczny, przewodniczący NSZZ RI „Solidarność”

